Dosarul nr. 2-26035072-12-2-19032026 (2-4509/26)

H O T Ă R Î R E

în numele Legii

19 mai 2026 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău (*sediul centru)*
Instanţa compusă din:
preşedintele şedinţei, judecătorul Brăgaru Alina
grefier Mamaliga Vitalina
interpret Grosu Victoria
cu participarea reclamantei și reprezentantului reclamantei, avocatul Terziman Alexandru și reprezentantul pîrîtului, Pantea Daniel,

a examinat în sediul instanţei de judecată, şedinţa de judecată publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Eșchileva Evghenia împotriva Ministerului Justiţiei al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei contravenționale, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

I. Argumentele participanților la proces:

1. La data de 17 martie 2026, Eșchileva Evghenia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM solicitând constatarea încălcării dreptului Eșchileva Evgheniei la examinarea/reexaminarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale și repararea prejudiciului moral în sumă de 36 000,00 lei cauzat prin încălcarea respectivă.
2. În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că la data de 6 decembrie 2022, agentul constatator *****, inspector principal din cadrul Agenției pentru Supraveghere Tehnică, a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenția Seria AST nr. 00587, în baza art. 177 alin. (3) lit. i) din Codul Contravențional al Republicii Moldova. Această încălcare a legislației a fost constatată în urma lucrărilor de termoizolare și tratare coloristică a fațadei, efectuate fără autorizație de construcție eliberată de autoritatea publică locală.
3. Cauza a fost remisă pentru examinare și soluționare în instanța de judecată. Aceasta a primit numărul de înregistrare 4-4581/2022 și a fost examinată de judecătorul Cristina Cheptea. La 11 aprilie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, prin judecătorul Cristina Cheptea, a hotărât: „Se recunoaște vinovată Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/35 COOP, în proces de lichidare, de comiterea contravenției prevăzute

la art. 177 alin. (3) lit. i) din Codul Contravențional al Republicii Moldova și, în temeiul acestei legi, se stabilește o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 300 (trei sute) unități convenționale, echivalentul a 15 000 (cincisprezece mii) lei MD. Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/35 COOP, în proces de lichidare, i se explică dreptul de a achita jumătate din amenda stabilită, dacă aceasta este plătită în termen de maximum 3 zile lucrătoare de la data comunicării deciziei de sancționare. În acest caz, se va considera că sancțiunea amenzii este executată integral. De asemenea, se dispune demolarea construcțiilor neautorizate și remedierea construcțiilor afectate în urma intervențiilor neautorizate. Acțiunea civilă depusă de victimă a fost admisă parțial, cu încasarea din contul Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/35 COOP, în beneficiul Evgheniei Eșchileva, a sumei de 5 000 (cinci mii) lei MD, cu titlu de prejudiciu moral. Nefiind de acord cu hotărârea, avocatul Pertu Ina a declarat recurs în numele contravenientului, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 11 aprilie 2023 și rejudecarea cauzei în prima instanță. Prin Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 6 iulie 2023, recursul declarat de avocatul Perțu Ina în numele APLP 54/35 a fost admis, hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău, sediul Buiucani din 11 aprilie 2023, a fost casată, iar cauza a fost remisă pentru rejudecare în aceeași instanță, dar într-un alt complet de judecată. În instanța de fond, cauza a fost repartizată judecătorului Ialanji Arina și a primit numărul de înregistrare 5r-3553/2023. Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 20 decembrie 2023, s-a hotărât: „Se încetează procesul contravențional pornit în privința Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/35 COOP, în proces de lichidare, administrator lichidator Petru Rusu, IDNO 1003600067001, înregistrată la 31 octombrie 1996, cu adresa juridică în mun. Chișinău, bd. Mircea cel Bătrân 29/3, ap. 37, învinuită de comiterea contravenției prevăzute de art. 177 alin. (3) lit. i) din Codul Contravențional al RM, pe motivul lipsei faptului contravenției. Se respinge acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului moral înaintată de Eșchileva Evghenia, ca neîntemeiată."

4. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, victima Eșchileva Evghenia a declarat recurs, solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 20 decembrie 2023, și remiterea cauzei pentru rejudecare.
5. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2024, dosarul 4r-199/24, s-a decis: „Se admite recursul declarat de Eșchileva Evghenia și recursul agentului constatator din cadrul Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 20 decembrie 2023. Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 20 decembrie 2023, emisă în cauza contravențională în privința Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/35 COOP, care se învinuiește de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 177 alin. (3) lit. i) din Codul contravențional. Se remite cauza contravențională în privința Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/35 COOP la rejudecare în aceeași instanță, în

alt complet de judecată.” Pentru a treia oară, cauza în instanța de fond a fost repartizată judecătorului Bosîii Dumitru și a primit numărul de înregistrare 4-976/2024.

6. Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 5 iulie 2024, s-a hotărât: „Se încetează procesul contravențional pornit în privința Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/35 COOP, în proces de lichidare, administrator lichidator Petru Rusu, înregistrată la [informații omise], cu adresa juridică în mun. Chișinău, [informații omise], învinuită de comiterea contravenției prevăzute de art. 177 alin. (3) lit. i) din Codul contravențional al RM, pe motivul lipsei faptului contravenției. Se respinge acțiunea civilă cu privire la încasarea prejudiciului moral înaintată de Eșchileva Evghenia, ca neîntemeiată.” La 17 iulie 2024, Eșchileva Evghenia a declarat recurs.
7. Prin Decizia Curții de Apel Centru din 25 iulie 2025, Colegiul Penal a decis: „Se admite recursul avocatului în interesul victimei și recursul victimei Eșchileva Evghenia, se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 4-976/2024 din 5 iulie 2024, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, de către un alt complet de judecată.”
8. La a patra examinare a cauzei contravenționale, aceasta a fost repartizată judecătorului Mazureț Roman, având dosarul nr. 4-2120/2025. Din cauza comiterii mai multor încălcări de procedură, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din 3 februarie 2026, judecătorul a fost recuzat, iar cauza a fost redistribuită judecătorului Guzun Denis, care, până la momentul redactării prezentei cereri, nu a stabilit o dată pentru examinare.
9. Având în vedere cele menționate anterior, putem concluziona că examinarea cauzei contravenționale a avut loc pe parcursul perioadei decembrie 2022 - prezent, adică timp de 3 ani și 4 luni. Conform prevederilor art. 454 alin. (1) din Codul Contravențional, cauza contravențională se judecă în termen rezonabil, dar nu mai mult de 2 luni de la data intrării dosarului în instanța de judecată. Astfel, termenul de examinare a cauzei contravenționale a fost considerabil depășit, iar la creșterea duratei au contribuit următorii factori, care nu sunt imputabili reclamantei:
10. Amânările nemotivate venite din partea contravenientului și lipsa de măsuri din partea instanței pentru responsabilizarea și sancționarea părților pentru cereri abuzive, nefondate. Amânările nemotivate din partea avocatului contravenientului. Neasigurarea victimei cu traducător, aceasta fiind vorbitoare de limbă rusă. Redistribuirea dosarului pe motivul recuzării judecătorului precedent. Remiterea cauzei la rejudecare în mod repetat între instanța de fond și curtea de apel. Prin urmare, se consideră că conduita instanțelor de judecată și a agentului constatator a contribuit la durata îndelungată de examinare a cauzei contravenționale, existând o ingerință fundamentală în dreptul de acces la justiție al Eșchilevei Evghenia, iar în rezultat a fost încălcat dreptul la examinarea în termen rezonabil a cauzei.
11. Dreptul lezat prin comiterea faptei ilicite se reflectă în art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care stipulează că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un

termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va decide fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

12. Celeritatea trebuie să caracterizeze orice procedură de soluționare a unei cauze, chiar și a celor pentru care legea nu prevede în mod expres o procedură urgentă. Chiar dacă amânările și suspendările au fost solicitate de participanții la proces, instanța de judecată este cea care decide asupra admisibilității acestora, având în vedere pertinenta chestiunilor soluționate conform legislației. Jurisprudența CEDO atestă că statul este responsabil pentru omisiunile autorităților cărora le-a delegat sarcini în vederea respectării drepturilor fundamentale și care nu au întreprins măsuri prompte și adecvate.
13. Solicitând respectarea unui „termen rezonabil", Convenția subliniază importanța ca justiția să nu fie întârziată în moduri care ar putea compromite eficacitatea și credibilitatea sa. Art. 6 § 1 obligă statele contractante să-și organizeze sistemele juridice astfel încât să îndeplinească cerințele acestei dispoziții.
14. Aprecierea dacă procedurile intră în sfera penalului, conform Art. 6 § 1 din Convenție, nu depinde de clasificarea dată de legislația națională și constituie un concept autonom, evaluat după unele criterii bine definite (criteriile Engel): (1) încadrarea în dreptul intern; (2) natura infracțiunii; (3) gravitatea pedepsei.
15. Având în vedere criteriile stabilite în jurisprudența constantă în materie, Curtea consideră că, în ciuda naturii pecuniare a sancțiunii aplicate reclamantului și a cuantumului redus, procedura în cauză poate fi asimilată unei proceduri penale.
16. În contextul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, contravențiile sunt incluse în sfera acuzațiilor penale. În cauza Ozturk vs. Germania, Curtea a subliniat că distincția între contravenții și infracțiuni nu poate exclude anumite fapte din protecția oferită de art. 6 din CEDO, care garantează dreptul la un proces echitabil.
17. Curtea a constatat că incertitudinea privind viitorul unei persoane pe o perioadă îndelungată, în contextul unei posibile condamnări penale, contravine articolului 6 din Convenție. Aceasta a afirmat că acuzatul are dreptul la o examinare promptă a cazului său, pentru a evita starea de incertitudine. Jurisprudența CEDO, incluzând hotărârile Price și Lowe vs. Regatul Unit, prevede că statele trebuie să stabilească mecanisme pentru a asigura examinarea în termen rezonabil a cauzelor. O întârziere nejustificată în procesul judiciar poate atrage responsabilitatea statului. CtEDO a stabilit că instanțele trebuie să acționeze cu diligență atunci când procedurile sunt redeschise, asigurând finalizarea rapidă a acestora. CEDO a instituit criterii pentru evaluarea termenului rezonabil, incluzând complexitatea cauzei, comportamentul părților și miza pentru reclamant.
18. În acest caz, cauza contravențională împotriva APLP 54/35, conform art. 177 alin. (3) lit. i) din Codul Contravențional, nu a fost complexă, având un cadru legal clar și probe disponibile. Totuși, s-a constatat lipsa de diligență din partea instanței, cauza fiind examinată timp de 3 ani și 4 luni, cu multiple amânări. Victima, Eșchileva Evghenia, a

fost activă în proces și a depus cereri pentru a accelera soluționarea. Miza pentru Eșchileva Evghenia a fost semnificativă, având în vedere stresul și incertitudinea cauzate de întârzierea procesului. Durata de 3 ani și 4 luni a procesului contravențional, determinată în mare parte de lipsa de diligență a contravenientului și a instanței, a provocat suferințe morale victimei.

19. Din cauza întârzierii, Eșchileva Evghenia nu a putut introduce o acțiune pentru repararea prejudiciului moral, așteptând soluția cauzei contravenționale. Participarea la procese judiciare a implicat consumuri semnificative de resurse, iar Eșchileva, ca pensionară fără surse de venit, a avut nevoie de timp liber, nu de litigii. În concluzie, durata excesivă a examinării cauzei contravenționale este nejustificată și impune repararea prejudiciului moral cauzat. Conform legislației, persoanele care consideră că dreptul lor la un proces în termen rezonabil a fost încălcat pot solicita repararea prejudiciului, indiferent de vinovăția instanței. Statul este responsabil pentru repararea prejudiciului cauzat de autorități prin întârzierea procesului, iar instanțele trebuie să acorde satisfacție echitabilă.
20. Principiul examinării cauzelor în termen rezonabil este recunoscut în drepturile internaționale și naționale, iar procedurile administrative sunt considerate civile în contextul acestui principiu. Potrivit Codului Civil, persoanele afectate pot solicita repararea prejudiciului moral și patrimonial, iar instanțele trebuie să determine compensația în funcție de gravitatea suferințelor. Curtea Constituțională a subliniat importanța protecției persoanelor în cadrul unui proces echitabil, iar dreptul de a solicita despăgubiri este esențial în acest context. În cazul McFarlane v. Irlanda, s-a subliniat importanța mizei cauzei în evaluarea încălcării termenului rezonabil.
21. CEDO a stabilit că, în cazul unei încălcări, statul trebuie să repare consecințele și să restabilească situația anterioară. În cazul Oleksandr Volkov vs. Ucraina, Curtea a reafirmat obligația statului de a remedia încălcările drepturilor convenționale. Criteriile pentru verificarea efectivității măsurilor reparatorii includ evitarea formalismului excesiv, care ar putea restricționa accesul la justiție.
22. Conform standardelor CtEDO, compensațiile naționale pentru prejudiciul moral trebuie să fie rezonabile în raport cu cele acordate de CtEDO în cazuri similare. În hotărârea Burdov nr. 2 c. Rusiei, CtEDO a afirmat că procedurile excesiv de lungi pot cauza prejudicii morale, iar frustrarea cauzată de neexecutarea unei hotărâri judecătorești este considerată o formă de prejudiciu. Dacă CtEDO constată o violare, statul este obligat să corecteze situația și să repună reclamantul în poziția în care s-ar fi aflat fără violare.
23. Satisfacția echitabilă acordată de CtEDO vizează repararea prejudiciului cauzat de violările CEDO. CtEDO recunoaște că astfel de violări generează suferințe psihice și cere ca compensațiile acordate la nivel național să fie comparabile cu cele acordate de CtEDO în cazuri similare. Mărimea prejudiciului moral depinde de severitatea violării și de alte circumstanțe, iar vătămatul poate exprima subiectiv gravitatea prejudiciului.

Compensațiile naționale nu trebuie să fie nerezonabile comparativ cu cele acordate de CtEDO în cazuri similare.

24. În conformitate cu Recomandarea nr. 6 a președintelui Curții Supreme de Justiție, principiul echității trebuie respectat, iar sumele acordate nu trebuie să fie disproporționate față de cele acordate de CtEDO. Dovada prejudiciului moral nu revine reclamantului și se apreciază individual. În cazurile din Moldova, CtEDO a acordat, în medie, între 500 și 1500 euro pentru costuri și cheltuieli legate de prejudicii morale. Conform Recomandării nr. 6, pentru neexecutarea hotărârilor, compensația medie este de aproximativ 600 euro pentru un an de întârziere și 300 euro pentru fiecare 6 luni suplimentare. Practica CtEDO sugerează că prejudiciul moral acordat de instanțele naționale poate fi de două ori mai mic decât cel acordat de Curte, ceea ce înseamnă că sumele naționale pot fi la jumătate din cele stabilite de CtEDO. Într-un caz din Judecătoria Chișinău, reclamantul Vicol Ion a primit 10 000 lei pentru încălcarea dreptului la un proces în termen rezonabil. Se constată o durată excesivă în examinarea cauzei, influențată de atitudinea pasivă a instanțelor, lipsa traducătorilor și citarea defectuoasă a participanților, precum și absența frecventă a reprezentantului contravenientului. Statul și instanțele sunt responsabile pentru această întârziere, care a durat mai mult de un an în cazul recursurilor.
25. În aceste circumstanțe, termenul rezonabil nu a fost respectat, iar responsabilitatea nu revine părții vătămate, ci statului și instanțelor care nu au luat măsuri pentru a preveni abuzurile. CtEDO a subliniat că statele trebuie să instituie mecanisme pentru a se conforma cerinței de rezonabilitate a termenului de examinare a cauzelor. Durata examinării cauzei contravenționale a fost excesivă, împiedicând partea vătămată în depunerea unei acțiuni civile pentru repararea prejudiciului.
26. Având în vedere circumstanțele cazului, durata procesului și suferințele reclamantului, se consideră echitabilă o compensație de 36 000 lei pentru prejudiciul moral. Reclamantul este scutit de taxa de stat pentru acțiunile privind încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil. De asemenea, persoanele beneficiare de asistență juridică garantată de stat nu trebuie să plătească taxa de timbru pentru depunerea acțiunii.
27. La data de 07 mai 2026, pârâtul Ministerul Justiției al R.M. a depus referință asupra cauzei prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată formulată de Eșchileva Evgheniei ca neîntemeiată.
28. În motivarea poziției sale Ministerul Justiției al R.M. a indicat că Ministerul Justiției califică pretenția reclamantei de a obține compensații pentru prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei contravenționale ca fiind nefondată și solicită respingerea integrală a acțiunii, invocând următoarele: Reglementarea răspunderii Statului: Ministerul subliniază că răspunderea patrimonială a Statului pentru încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil este reglementată printr-o lege specială, și anume Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

29. Interpretarea legislației: Conform art. 1 alin. (2) din Legea nr. 87, aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a jurisprudenței Curții Europene.
30. Principiile procesului contravențional: Art. 374 alin. (3) din Codul contravențional prevede că procesul contravențional se desfășoară pe baza principiilor generale de drept, inclusiv cele stabilite de Constituție și de normele internaționale. Art. 6 al Convenției Europene garantează dreptul la un proces echitabil, ceea ce impune aplicarea normelor generale ale procesului contravențional și respectarea acestui drept.
31. Termenul rezonabil: Art. 454 alin. (1) din Codul contravențional stipulează că cauza se judecă în termen rezonabil, dar nu mai mult de 2 luni de la data intrării dosarului în instanța de judecată. Criteriile de determinare a acestui termen includ complexitatea cauzei, comportamentul participanților, conduita instanței și importanța procesului pentru cel interesat.
32. Evaluarea rezonabilității: CtEDO reiterează că „rezonabilitatea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei", având în vedere criteriile stabilite în jurisprudența sa, cum ar fi complexitatea cauzei și comportamentul părților implicate.
33. Complexitatea cauzei: Ministerul subliniază că complexitatea cauzei este un criteriu central în aprecierea termenului rezonabil, influențând direct durata necesară soluționării litigiului. Aceasta derivă din structura cauzei, volumul probatoriului și dificultatea aspectelor juridice implicate.
34. Analiza circumstanțelor: Chiar și în absența unor elemente complexe, caracterul complex al unei cauze contravenționale poate fi justificat printr-o analiză globală a circumstanțelor acesteia, inclusiv dificultățile juridice care necesită o interpretare atentă.
35. Faptele contravenționale: Ministerul afirmă că unele fapte, deși încadrate formal ca contravenții, pot prezenta un grad sporit de complexitate, ceea ce impune alocarea unui timp suficient pentru evaluarea probelor și pronunțarea unei soluții legale.
36. Motivarea hotărârii: Obligația instanței de a motiva hotărârile este esențială pentru asigurarea calității justiției, permițând astfel verificarea raționamentului juridic și transparența procesului decizional.
37. Exigențele de motivare: Ministerul notează că necesitatea redactării unei hotărâri motivate, conform standardelor CtEDO, poate justifica o durată mai extinsă a examinării cauzei, fără a fi considerată o tergiversare.
38. Rejudecarea cauzei: Reclamanta susține că rejudecările afectează termenul rezonabil, însă Ministerul subliniază că, conform CEDO, rejudecarea este un remediu adecvat pentru a corecta efectele unor încălcări.
39. Comportamentul participanților: Ministerul reiterează că participanții la proces trebuie să manifeste bună credință, evitând cererile care nu sunt pertinente. Raportul Judecătoriei Chișinău arată că dosarul a fost examinat de mai multe instanțe, iar rejudecările au fost

rezultatul cererilor formulate de participanți. Cererea de accelerare: O cerere de accelerare a examinării a fost considerată inadmisibilă din cauza volumului mare de dosare și a programului încărcat al judecătorilor Curții de Apel Chișinău.

40. Un alt criteriu de apreciere a termenului rezonabil îl constituie conduita instanței judecătorești și a agentului constatator. Analizând raportul motivat, se observă că agentul constatator nu a fost prezent la ședința de judecată, fapt ce a generat divergențe și impedimente în judecarea obiectivă a cauzei contravenționale și adoptarea unei hotărâri juste. În acest sens, art. 455 alin. (2) prevede că „prezența agentului constatator sau, după caz, a procurorului, în cazul în care acesta este parte în cauza contravențională, la ședința de judecare a cauzei contravenționale este obligatorie". Instanța a demonstrat diligență, stabilind termene regulate de judecată și soluționând cererile formulate într-un interval adecvat, fără a exista perioade de inactivitate nejustificată. Eventualele întârzieri au fost cauzate de motive obiective, independente de voința instanței.
41. În raport cu jurisprudența relevantă și natura litigiului, durata totală a procedurii nu poate fi considerată excesivă, nefiind vorba despre o cauză care să impună un grad sporit de urgență sau care să vizeze drepturi a căror atingere să producă consecințe ireversibile. Mai mult, partea care invocă tergiversarea nu a dovedit existența unui prejudiciu concret și efectiv cauzat de durata procedurii; simpla nemulțumire față de durata procesului nu este suficientă pentru a reține încălcarea dreptului la un termen rezonabil.
42. În final, un alt criteriu prevăzut de legea contravențională pentru aprecierea termenului rezonabil este importanța procesului pentru cel vizat.
43. Conform art. 2 alin. (2) al Legii nr. 87, „repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului". Analizând practica națională (Latu Vasile și Mîțu Vitalie împotriva Ministerului Justiției), instanța de apel a respins pretențiile reclamanților referitoare la repararea prejudiciului cauzat prin examinarea în termen rezonabil a cauzei, motivând că instanța a ajuns la concluzia că, respectând justul echilibru între exigențele celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări a justiției, se cuvine să se acorde prioritate bunei administrări a justiției, respectarea căreia a impus derogarea de la principiul soluționării cauzei în termeni restrânși.
44. De asemenea, se menționează Decizia Curții Supreme de Justiție nr. 2ra-1358/16 din 13 iulie 2016, emisă în cauza Î.I. "Prițcan Gherasim" împotriva Ministerului Justiției, unde instanța a specificat că toate amânările ședințelor de judecată invocate de tergiversarea examinării cauzei au avut loc din cauza exercitării drepturilor procesuale de către părți, ceea ce a dus la amânarea examinării cauzei. Astfel, durata examinării cauzei principale nu poate fi imputată instanței de judecată, părțile având drepturile lor procesuale care au generat amânarea.

45. Jurisprudența Curții Europene oferă suficiente exemple în care părțile au contribuit la prelungirea duratei procedurii, cum ar fi sesizarea unei instanțe necompetente, formularea cererilor de amânare, schimbarea repetată a apărătorilor sau neprezentarea la audieri. În aceste situații, Curtea deduce din perioada totală luată în considerare intervalul de timp în care acuzatul a încercat să se sustragă de la proces. De asemenea, în majoritatea hotărârilor pronunțate, Curtea observă o legătură de cauzalitate între durata procedurii și atitudinea reclamantului, dar nu atribuie întreaga răspundere a depășirii termenului rezonabil acestuia. Totuși, dacă părțile au contribuit semnificativ la prelungirea procesului, acest lucru poate conduce instanța europeană la respingerea plângerii referitoare la depășirea termenului rezonabil. Din jurisprudența Curții se deduce că părțile sunt așteptate să manifeste o „diligență normală" în cadrul procesului național, având drept scop finalizarea acestuia. Atunci când se constată că părțile nu au dat dovadă de o astfel de diligență, acest aspect este considerat un element obiectiv în favoarea statului parte la Convenție.
46. Conform Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest principiu impune ca reclamantul să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie să fie stabilit astfel încât să aibă efect compensatoriu, fără a constitui sume excesive pentru autorii daunelor sau venituri nejustificate pentru victimele daunelor. Sarcina probării prejudiciului moral nu poate reveni reclamantului și se evaluează individual pentru fiecare caz, luând în considerare argumentele ambelor părți implicate.
47. În acest context, se observă că suma solicitată de Evghenia Eșchileva, în valoare de 36 000 de lei, ca reparare a prejudiciului moral, este considerată excesivă, motiv pentru care nu poate fi satisfăcută integral. Conform Convenției CEDO, cuantumul despăgubirii trebuie să fie stabilit astfel încât să aibă efect compensatoriu și să nu constituie venituri nejustificate pentru victime.
48. În această ordine de idei, se subliniază că prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 nu conferă automat dreptul la prejudiciu moral, în absența dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu din cauza încălcării dreptului garantat de lege. Este esențial ca instanța să motiveze circumstanțele cauzei care justifică acordarea unei compensații, aceasta trebuind să fie concretă și nu teoretică. În acest caz, suma solicitată cu titlu de prejudiciu moral este considerată exagerată și inechitabilă, având în vedere că reclamantul a încasat deja prejudiciu moral pentru aceeași cauză. De asemenea, instanța trebuie să evite subiectivismul inerent evaluării mărimii despăgubirilor, având responsabilitatea de a oferi o satisfacție echitabilă.
49. În legătură cu prejudiciul moral, Ministerul Justiției precizează că art. 5 din Legea nr. 87 stipulează că, în cazul constatării încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța

poate decide că simpla constatare a încălcării constituie o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.

50. Astfel, conform prescripției art. 4, alin. (1) din Legea nr. 87, „sarcina probei lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției". Prin urmare, Ministerul Justiției nu poate proba suplimentar raportul, în absența dovezilor din partea reclamantului privind existența acestui prejudiciu, căci nu se poate constata lipsa a ceea ce nu există.
51. În plus, se constată că suma de 36 000 de lei nu este argumentată și nu se bazează pe constatări pertinente, nici nu este raportată la complexitatea cauzei. Complementar celor expuse, se precizează că, în anumite situații, acordarea de compensații bănești nu reprezintă o regulă generală. În acest context, se notează că, potrivit jurisprudenței Curții Europene în materia drepturilor omului, o recunoaștere oficială și publică a violării constituie o satisfacție echitabilă suficientă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de reclamant (cauza Amihalachioaie contra Moldovei, nr. 60115/00, § 44).
52. În ședință de judecată reclamanta Eșchileva Evghenia și reprezentantul reclamantei, avocatul Terziman Alexandru, au susținut cererea de chemare în judecată formulată și au solicitat admiterea cererii de chemare în judecată integral.
53. Reprezentantul pîrîtului Ministerul Justiției al RM, Pantea Daniel, în ședința de judecată a solicitat respingerea cererii pe motivele de fapt și de drept invocate în referință.

II. Aprecierea instanței de judecată.

54. Audiind participantul la proces prezent, studiind materialele dosarului, examinând înscrisurile anexate la cerere pentru dovedirea celor invocate şi raportându-le la prevederile legale ce guvernează speţa, instanţa de judecată consideră necesar de a admite parțial cererea de chemare în judecată, reieşind din următoarele considerente.
55. În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.
56. În conformitate cu art. 121 din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cauzei.
57. În conformitate cu art. 130 alin. (1-3) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în

ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea pricinii.

58. În conformitate cu art. 131 alin. (1) din Codul de procedură civilă, explicaţiile date de părţi asupra circumstanţelor care le sunt cunoscute şi care au importanţă în proces urmează a fi verificate şi evaluate deopotrivă cu celelalte probe.
59. În conformitate cu art. 240 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii. Instanţa judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant.
60. Instanța de judecată constată că, cadrul legal invocat prezentului raport juridic litigios este cuprins în Legea nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti.
61. Potrivit reglementărilor art. 1 alin.(1) din Legea nominalizată, scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei şi a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti.
62. Conform art. 2 alin. (1) și (2) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti poate adresa în instanţă de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta lege şi de legislaţia procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare *reclamant*).
63. Conform art. 4 al Legii, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiţiei, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare şi suportarea costurilor şi cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. Instanţa de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată

în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărîrii judecătoreşti prezintă Ministerului Justiţiei un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil şi, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar. Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris şi va conţine: numele şi prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorităţii implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorităţii responsabile de executarea hotărîrii judecătoreşti; date despre acţiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare şi motivarea acestora; date despre acţiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil. *Cererea de chemare în judecată se examinează de instanţa de judecată sesizată în cel mult 3 luni de la depunerea sa.* Categoriile de litigii menţionate se examinează în instanţă de judecată în conformitate cu normele legislaţiei procesuale civile, ţinîndu-se cont de particularităţile prevăzute de prezenta lege.

64. La fel, prevederile art. 6 § 1 al Convenţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale, statuează că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public şi într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent şi imparţial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptată împotriva sa.
65. În vederea examinării juste a pretenţiilor înaintate, instanţa de judecată ia în considerare particularităţile de soluţionare a unor asemenea litigii, or, aceste pretenţii se caracterizează prin conţinut specific, în funcţie de obiectul probaţiunii, subiecţii procesuali, termenul de examinare, sarcina probaţiunii (sarcina probaţiunii de lipsă a încălcării dreptului, sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material, etc.), inclusiv soluţiile deduse din jurisprudenţa CtEDO.
66. Urmează a se menţiona că toate cauzele urmează să parcurgă trei etape de apreciere: identificarea în substanţă a obiectului pretenţiilor; identificarea perioadei de referinţă; aprecierea necesităţii şi, dacă e cazul, a cuantumului satisfacţiilor echitabile.
67. În același timp este de remarcat că nu poate fi dată o noţiune clară de termen rezonabil sau nerezonabil, dar anumite criterii de apreciere au fost instituite, şi anume: - Complexitatea cauzei, se apreciază de asemenea după caz şi individual. Drept exemple pot constitui - complexitatea obiectului acţiunii civile sau substanţa acuzaţiilor penale, necesitatea unui volum probatoriu, expertize, numărul de martori sau părţi în proces, ori elemente de extraneitate, existenţa altor proceduri paralele, etc. - Comportamentul părţilor care include aprecierea comportamentului reclamantului şi a autorităţilor. Se va aprecia bona/mala fides a tuturor părţilor implicate în proces, inclusiv existenţa unor întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, consecutivitatea şedinţelor, planificarea unei ordini a şedinţelor cu pauze îndelungate; etc. - Miza (interesul) pentru reclamant

relevă importanţa sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil.

68. Prin urmare, în vederea examinării juste a pretenţiilor înaintate, instanța de judecată ia în considerare particularitățile de soluţionare a unor asemenea litigii, or, aceste pretenţii se caracterizează prin conţinut specific, în funcţie de obiectul probaţiunii, subiecţii procesuali, termenul de examinare, sarcina probaţiunii (sarcina probaţiunii de lipsă a încălcării dreptului, sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material, etc.), inclusiv soluţiile deduse din jurisprudenţa CtEDO.
69. Din probele pertinente conform textelor de lege enunţate, administrate în speță, raportate la raportul juridic litigios dedus judecăţii, rezultă următoarea situaţie de fapt.
70. Potrivit fișei de repartizare a dosarului la data de 14.12.2022 ora 12:02 a fost repartizat dosarul Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizare nr.54/35 COOP – articolul 177 Cod contravențional, judecătorului Cristina Cheptea. (f.d.69)
71. La data de 11 aprilie 2023 a fost adoptată Hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, judecătorul Cheptea Cristina potrivit căreia a fost recunoscută vinovată Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/35 COOP, în proces de lichidare, de comiterea contravenției prevăzută la art. 177 alin. 3 lit. i) Cod Contravențional al RMoldova și în temeiul acestei Legi a-i stabili o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 300 (trei sute) unități convenționale, echivalentul a 15000 (cincisprezece mii) lei MD. Se explică Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/35 COOP, în proces de lichidare, că este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare din ziua aducerii la cunoștință a deciziei de sancționare. În acest caz se va considera că sancțiunea amenzii este executată integral. Demolarea construcțiilor neautorizate și remedierea construcțiilor afectate în urma intervențiilor neautorizate. Admiterea parțială a acțiunii civile depusă de victimă, cu încasarea din contul Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/35 COOP în beneficiul Evgheniei Eșchileva a sumei de 5000 (cinci mii) lei MD cu titlu de prejudiciu moral. (f.d.70-76)
72. La data de 26.04.2023 a fost depus recursul din partea reprezentantului contravenientului, avocatul Perțu Ina împotriva hotărîrii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 11.04.2023. (77-83)
73. La data de 04.05.2023 a fost repartizat recursul depus de reprezentantul contravenientului, avocatului Perțțu Ina, potrivit fișei de repartizare a dosarului judecătorului Curții de Apel Chișinău Chirtoacă Igor, iar la data de 06 iulie 2023 a fost adoptată Decizia Curții de Apel Chișinău potrivit căreia a fost admis recursul declarat de avocatul Pețu Ina în interesele APLP nr.54/35 în proces de insolvabilitate, casează hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 11.04.2023, în cauza contravențională în privința APLP nr.54/35 și dispune rejudecarea cauzei în primă instanță în alt complet de judecată. (f.d.84-88)

74. La data de 07.07.2023 a fost înregistrată cererea de revizuire a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, din 06.iulie 2023 depusă de Eșchileva Evghenia, iar la data de 18 octombrie 2023 a fost emisă Decizia Curții de Apel Chișinău potrivit căreia s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către revizuenta Eșchileva Evghenia împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2023, prin care a fost admis recursul declarat de avocatul Perţu Ina în interesele APLP nr.54/35 în proces de insolvabilitate, casată hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 11.04.2023, în cauza contravenţională în privinţa APLP nr.54/35 şi dispusă rejudecarea cauzei în primă instanţă, în alt complet de judecată. (f.d.89-95)
75. La data de 02.11.2023 a fost repartizat dosarul Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizare nr.54/35 COOP – articolul 177 Cod contravențional, judecătorului Arina Ialanji și la data de 20 decembrie 2023 a fost emisă Hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, potrivit căreia s-a încetat procesul contravențional pornit în privința Asociaţiei Proprietarilor de Locuinţe Privatizate nr. 54/35 COOP, în proces de lichidare, administrator lichidator Petru Rusu, IDNO 1003600067001, înregistrată la 31 octombrie 1996, adresa juridică mun. Chișinău, bd. Mircea cel Bătrân 29/3, ap. 37, învinuită de comiterea contravenției prevăzute de art. 177 alin.(3) lit. i) Cod contravenționalal RM, pe motivul lipsei faptului contravenției. S-a repins acţiunea civilă cu privire la încasarea prejudiciului moral înaintată de Eşchileva Evghenia, ca neîntemeiată. (f.d.96-99)
76. La data de 05 ianuarie 2024a fost înregistrat recursul împotriva Hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 20.12.2023, depus de către agentul constatator, inspector principal DTSTC Nord a INST *****. (f.d.100-107)
77. Fiind repartizat recursul la data de 17.01.2024 judecătorului Curții de Apel Chișinău, Cecan Silvia, iar la data de 26.03.2024 a fost adoptată Decizia Curții de Apel Chișinău potrivit căreia s-a admis recursul declarat de către Eșchileva Evghenia și recursul agentului constatator din cadrul Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 20 decembrie 2023. S-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 20 decembrie 2023, emisă în cauza contravențională în privința Asociației Proprietarilor de Locuinţe Privatizate nr. 54/35 COOP, care se învinuiește de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 177 alin.(3) lit. i) din Codul contravențional. S-a remis cauza contravențională în privința Asociaţiei Proprietarilor de Locuinţe Privatizate nr. 54/35 COOP, care se învinuiește de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 177 alin.(3) lit. i) din Codul contravențional la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată. (f.d.108-115)
78. La data de 17.04.2024 a fost repartizat dosarul Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizare nr.54/35 COOP – articolul 177 Cod contravențional, judecătorului Dumitru Bosîi și la data de 05 iulie 2024 a fost adoptată Hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, potrivit căreia s-a încetat procesul contravențional pornit în privința Asociaţiei Proprietarilor de Locuinţe Privatizate nr. 54/35 COOP, în proces de lichidare,

administrator lichidator Petru Rusu, IDNO 1003600067001 înregistrată la 31 octombrie 1996, adresa juridică ***** învinuită de comiterea contravenției prevăzute de art. 177 alin.(3) lit. i) Cod contravențional al RM, pe motivul lipsei faptului contravenției. S-a respins acţiunea civilă cu privire la încasarea prejudiciului moral înaintată de Eşchileva Evghenia, ca neîntemeiată. (f.d.116-120)

79. La data de 30 iulie 2024 a fost înregistrat recursul depus de Eșchileva Evghenia la Curtea de Apel Chișinău, fiind repartizat aleatoriu judecătorului Spoială Alexandru, iar la data de 25 iulie 2025 a fost emisă Decizia Curții de Apel Centru potrivit căreia s-a admis recursul avocatului în interesele victimei și recursul victimei Eșchileva Evghenia, casată hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 4-976/2024 din 05 iulie 2024, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, de către un alt complet de judecată. (f.d.121-150)
80. Între timp la data de 25.11.2024 a fost depusă cererea de accelerarea examinării cauzei contravenționale de către victima Eșchileva Evghenia, iar prin Încheierea Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2024 s-a respins ca inadmisibilă cererea comună înaintată de partea vătămată Eșchileva Evghenia și de avocatul Corjan Angela în interesele părții vătămate Eșchileva Evghenia privind accelerarea procedurii de judecare a recursului comun declarat de partea vătămată Eșchileva Evghenia și de avocatul Corjan Angela în interesele părții vătămate Eșchileva Evghenia împotriva hotărîrii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 05 iulie 2024. (f.d.131-138)
81. La data de 26.08.2025 a fost repartizat dosarul Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizare nr.54/35 COOP – articolul 177 Cod contravențional, judecătorului Roman Mazureț, iar la data de 25 ianuarie 2026 a fost depusă cererea de recuzare a judecătorului Mazureț Roman de către Eșchileva Evghenia reprezentat de avocatul Terziman Alexandru și la data de 03 februarie 2026 a fost emisă Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, a fost admisă cererea de recuzare a judecătorului Roman Mazureț, de la examinarea cauzei contravenționalâ intentată în privința APLP nr.54/35 în baza art.177 alin.(3) lit.i) Cod contravențional.(f.d.152-159)
82. Iar la data de 03.02.2026 dosarul Asociației Proprietarilor de Locuințe Privatizare nr.54/35 COOP – articolul 177 Cod contravențional, judecătorului Denis Guzun. (f.d. 160)
83. Din conținutul raportului prezentat de Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, judecătorul Guzun Denis rezultă că din analiza materialelor cauzei rezultă că dosarul a fost examinat succesiv de mai multe instanțe și complete de judecată, fiind dispuse rejudecări repetate ale cauzei ca urmare a admiterii căilor de atac formulate de participanții la proces. De asemenea, pe parcursul examinării, au fost formulate cereri procesuale suplimentare, inclusiv cereri de revizuire, recuzare și accelerare a examinării cauzei, circumstanțe care au influențat durata examinării dosarului. Astfel, la data de 14 decembrie 2022, cauza a fost repartizată judecătorului Cristina Cheptea din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani. Prin hotărârea din 11 aprilie 2023, instanța s-a pronunțat asupra cauzei, însă

hotărârea a fost contestată cu recurs pe 26 aprilie 2023 de avocatul Ina Perțu, în interesele APLP nr. 54/35.La data de 4 mai 2023, cauza a fost repartizată judecătorului Igor Chiroșca din cadrul Curții de Apel Chișinău, iar prin decizia din 6 iulie 2023, recursul a fost admis, dispunându-se rejudecarea cauzei în prima instanță. Ulterior, la 17 iulie 2023, cauza a fost repartizată judecătorului Ion Bulhac din cadrul Curții de Apel Chișinău, care a respins cererea de revizuire ca inadmisibilă. La data de 2 noiembrie 2023, cauza a fost repartizată judecătorului Arina Ialanji din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani. Prin hotărârea din 20 decembrie 2023, instanța a dispus încetarea procesului contravențional și respingerea acțiunii civile formulate de Eșchileva Evghenia. Hotărârea a fost contestată cu recurs pe 29 decembrie 2023 de Eșchileva Evghenia și pe 5 ianuarie 2024 de Direcția Teritorială de Supraveghere Tehnică și Control Nord a INST. La 17 ianuarie 2024, cauza a fost repartizată judecătorului Ecaterina Palanciuc din cadrul Curții de Apel Chișinău, care, prin decizia din 26 martie 2024, a admis recursurile și a dispus rejudecarea cauzei. Ulterior, la 17 aprilie 2024, cauza a fost repartizată judecătorului Dumitru Bosîi din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana. Prin hotărârea din 5 iulie 2024, instanța a dispus încetarea procesului contravențional și respingerea acțiunii civile formulate de Eșchileva Evghenia. Împotriva acestei hotărâri, pe 17 iulie 2024, Eșchileva Evghenia a declarat recurs. La 30 iulie 2024, cauza a fost repartizată judecătorului Alexandru Spoială din cadrul Curții de Apel Chișinău. De asemenea, pe 25 noiembrie 2024, a fost depusă o cerere de accelerare a examinării cauzei contravenționale, care a fost repartizată judecătorului Marcel Jugănari pe 28 noiembrie 2024. Prin încheierea din 3 decembrie 2024, cererea de accelerare a fost respinsă ca inadmisibilă. Prin decizia din 25 iulie 2025, judecătorul Alexandru Spoială a admis recursul declarat de Eșchileva Evghenia și a dispus rejudecarea cauzei în aceeași instanță, de către un alt complet de judecată. La 26 august 2025, cauza a fost repartizată judecătorului Roman Mazureț. În ședința din 28 ianuarie 2026, a fost înaintată o cerere de recuzare împotriva judecătorului, cerere care a fost repartizată, în aceeași zi, judecătorului Dumitru Bosîi. Prin încheierea din 3 februarie 2026, cererea de recuzare a fost admisă. Ulterior, la 3 februarie 2026, cauza a fost repartizată judecătorului Denis Guzun, în procedura căruia cauza se află în prezent spre examinare. În acest context, se constată că durata examinării cauzei a fost determinată de complexitatea procedurii, exercitarea repetată a căilor de atac de către participanții la proces, dispunerea rejudecării cauzei de către instanțele ierarhic superioare, precum și de examinarea cererilor procesuale incidente formulate pe parcursul judecării cauzei. Copiile actelor relevante din dosar urmează a fi anexate prezentei pentru utilizare în cadrul examinării acțiunii civile pendinte. (f.d. 67-68)

84. În conformitate cu art.454 alin.(1)-(2) Cod contravenţional, cauza contravenţională se judecă în termen rezonabil, dar nu mai mult de 2 luni de la data intrării dosarului în instanţa de judecată. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea cauzei, comportamentul participanţilor la proces, conduita instanţei judecătoreşti şi a

agentului constatator, importanţa procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se asigură de către instanţă. Dacă există temeiuri rezonabile, judecătorul, prin încheiere motivată, poate prelungi termenul de judecare a cauzei cu o lună.

85. Potrivit art.2 din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti poate adresa în instanţă de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta lege şi de legislaţia procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant). Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se repară indiferent de vinovăţia instanţei de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărîrilor judecătoreşti sau a instituţiei de stat debitoare. Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuţii de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se repară de către stat. Reparaţia prejudiciului se face de la bugetul de stat. După repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti, statul are drept de regres faţă de persoana vinovată. Mărimea reparaţiei prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se stabileşte de instanţa de judecată în fiecare caz în parte, în funcţie de circumstanţele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum şi de pretenţiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanţei de judecată şi a autorităţilor relevante, de durata încălcării şi de importanţa procesului pentru reclamant. Organul care reprezintă statul în instanţă de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiţiei.
86. În aprecierea „termenului rezonabil” în sensul art. 6 §1, Curtea Europeană examinează, în esență complexitatea cauzei, conduita reclamantului, conduita autorităților, miza litigiului pentru reclamant.
87. Astfel, potrivit art. 454 alin. (1) din Codul contravențional, în redacția relevantă pentru perioada examinată, cauza contravențională urma să fie judecată într-un termen rezonabil,

dar nu mai mult de 2 luni de la data intrării dosarului în instanța de judecată. Totodată, alin. (2) al aceleiași norme prevedea posibilitatea prelungirii termenului cu o lună, în cazul existenței unor temeiuri rezonabile, printr-o încheiere motivată a judecătorului. Norma stabilea, în același timp, că la determinarea caracterului rezonabil al termenului trebuie avute în vedere complexitatea cauzei, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a agentului constatator, precum și importanța procesului pentru persoana interesată.

88. Prin urmare, în cazul concret examinat, termenul de două luni reprezintă reperul legal principal pentru aprecierea duratei examinării cauzei contravenționale, iar eventuala depășire a acestuia nu poate fi justificată decât prin existența unor circumstanțe obiective și suficiente, inclusiv cele care rezultă din criteriile expres prevăzute de art. 454 alin. (1) din Codul contravențional.
89. Totodată, posibilitatea prelungirii termenului cu încă o lună nu poate fi interpretată ca o autorizare automată a instanței de a depăși termenul de două luni. Prelungirea era condiționată de existența unor temeiuri rezonabile și de adoptarea unei încheieri motivate. În consecință, simpla existență a unor dificultăți de ordin administrativ, încărcarea instanței sau succesiunea unor acte procedurale nu poate conduce, prin ea însăși, la concluzia că orice depășire a termenului legal este justificată.
90. În acest context, pentru aprecierea încălcării dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil, durata procedurii urmează a fi analizată în mod individualizat, pe fiecare etapă procesuală, prin raportare la termenul prevăzut de art. 454 din Codul contravențional, dar și la criteriile caracterului rezonabil stabilite de aceeași normă.
91. În particular, urmează a fi delimitate perioadele în care examinarea cauzei a fost determinată de exercitarea unor drepturi procesuale de către participanții la proces, inclusiv formularea recursurilor, a cererii de revizuire sau a cererii de recuzare, de perioadele în care cauza s-a aflat efectiv în administrarea instanței fără ca din materialele cauzei să rezulte existența unor impedimente obiective care să justifice lipsa unei soluționări într-un interval rezonabil.
92. Această distincție este esențială, întrucât, în materia reparării prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil, simpla depășire calendaristică a termenului legal nu conduce în mod automat la angajarea răspunderii statului pentru întreaga perioadă. Instanța trebuie să stabilească în concret care perioade sunt imputabile autorităților judiciare și care perioade sunt explicate prin conduita participanților sau prin circumstanțe obiective inerente desfășurării procedurii.
93. Prin urmare, în prezenta cauză, durata procedurii contravenționale trebuie examinată prin prisma termenului de două luni prevăzut de art. 454 alin. (1) din Codul contravențional, cu posibilitatea prelungirii cu încă o lună în condițiile alin. (2), coroborat cu criteriile caracterului rezonabil prevăzute de aceeași normă.

94. În această ordine de idei, faptul că procesul contravențional a cunoscut mai multe cicluri de examinare în fond și în căile de atac nu poate fi considerat, prin el însuși, nici drept o justificare integrală a duratei procedurii și nici drept o perioadă care trebuie imputată automat statului. Este necesară verificarea conduitei instanțelor în fiecare etapă, a intervalelor dintre actele procedurale, a motivelor care au determinat remiterea cauzei spre rejudecare și a măsurii în care aceste circumstanțe au fost obiectiv necesare pentru soluționarea cauzei.
95. În consecință, aprecierea existenței unei eventuale încălcări a dreptului victimei Eșchileva Evghenia la examinarea cauzei într-un termen rezonabil trebuie realizată prin raportare la durata efectivă a procedurii, termenul legal de două luni, eventuala prelungire legală cu o lună, complexitatea cauzei, conduita participanților, conduita instanțelor și importanța cauzei pentru persoana interesată, urmând a fi individualizate perioadele de întârziere care, în lipsa unei justificări obiective și suficiente, pot fi imputate statului.
96. În prezenta cauză, instanța constată că dosarul contravențional a fost înregistrat și repartizat pentru prima dată la 14 decembrie 2022, iar până la data examinării cererii privind termenul rezonabil cauza a trecut prin mai multe complete de judecată și prin mai multe cicluri de examinare judiciară.
97. Astfel, cauza a fost soluționată inițial prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 11 aprilie 2023, prin care, pe lângă soluția asupra cauzei contravenționale, a fost soluționată și acțiunea civilă formulată de victima Eșchileva Evghenia, aceasta fiind admisă parțial sub aspectul prejudiciului moral.
98. Hotărârea respectivă a fost contestată cu recurs, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 6 iulie 2023 cauza a fost casată și remisă la rejudecare în prima instanță. Ulterior, cererea de revizuire formulată de victimă a fost examinată și respinsă ca inadmisibilă la 18 octombrie 2023.
99. După rejudecare, prin hotărârea din 20 decembrie 2023, procesul contravențional a fost încetat, iar acțiunea civilă formulată de victimă a fost respinsă. Și această hotărâre a fost contestată, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2024 cauza a fost din nou casată și remisă la rejudecare.
100. La rândul său, după cea de-a doua rejudecare, prin hotărârea din 5 iulie 2024, procesul contravențional a fost din nou încetat, iar acțiunea civilă a victimei a fost respinsă. Această hotărâre a fost contestată de victimă, iar prin decizia Curții de Apel Centru din 25 iulie 2025 a fost admis recursul, hotărârea fiind casată și cauza fiind remisă la rejudecare.
101. Prin urmare, instanța constată că durata globală a procedurii nu a fost determinată exclusiv de activitatea sau inactivitatea instanței de fond, ci și de exercitarea de către participanții la proces a drepturilor procesuale, inclusiv a dreptului de a contesta hotărârile judecătorești și de a solicita revizuirea acestora.

102. Or, exercitarea căilor de atac prevăzute de lege nu poate fi imputată, în sine, persoanei care le utilizează în limitele drepturilor sale procesuale și nici nu poate fi calificată automat drept comportament abuziv sau dilatoriu. În același timp, perioadele necesare pentru examinarea căilor de atac nu pot fi excluse în mod automat din durata procedurii relevante, deoarece, potrivit standardului termenului rezonabil, statul rămâne responsabil pentru organizarea sistemului judiciar într-o manieră care să permită soluționarea cauzelor într-un interval de timp rezonabil.

103. În acest context, instanța acordă o importanță deosebită perioadei cuprinse între 30 iulie 2024, când recursul victimei a fost repartizat Curții de Apel Chișinău, și 25 iulie 2025, când a fost pronunțată decizia asupra acestuia. Această perioadă, de aproximativ un an, trebuie analizată distinct, întrucât nu poate fi justificată exclusiv prin existența faptului că recursul a fost formulat de victimă.

104. Totodată, instanța reține că, la 25 noiembrie 2024, victima a formulat o cerere de accelerare a examinării cauzei. Deși cererea respectivă a fost respinsă ca inadmisibilă prin încheierea din 3 decembrie 2024, însăși formularea acesteia constituie un element relevant pentru aprecierea conduitei victimei. Aceasta demonstrează că persoana interesată a manifestat în mod expres preocupare pentru durata procedurii și a întreprins o acțiune procesuală în vederea accelerării examinării cauzei.

105. În consecință, nu se poate reține că durata îndelungată a procedurii ar fi fost cauzată exclusiv de pasivitatea sau conduita victimei.

106. Mai mult, după remiterea cauzei spre rejudecare prin decizia Curții de Apel Centru din 25 iulie 2025, dosarul a fost repartizat la 26 august 2025 judecătorului Roman Mazureț. Ulterior, la 25 ianuarie 2026, victima a formulat o cerere de recuzare, aceasta fiind admisă prin încheierea din 3 februarie 2026. În aceeași zi, cauza a fost repartizată unui alt judecător, Denis Guzun.

107. Perioada determinată de examinarea cererii de recuzare nu poate fi imputată instanței în aceeași măsură ca o perioadă de inactivitate judiciară nejustificată, întrucât recuzarea reprezintă un incident procedural prevăzut de lege și presupune examinarea condițiilor sale de către un alt complet.

108. Cu toate acestea, caracterul justificat al acestei perioade trebuie apreciat în ansamblul procedurii, întrucât standardul termenului rezonabil impune nu doar examinarea separată a fiecărei perioade, ci și evaluarea efectului cumulat al tuturor etapelor procedurale asupra duratei totale a cauzei.

109. Instanța reține, de asemenea, că prezenta cauză nu poate fi calificată drept una simplă din perspectiva evoluției sale procesuale. Aceasta a fost examinată de mai multe complete de judecată, a parcurs succesiv procedura în primă instanță și în instanța de recurs, au fost pronunțate mai multe hotărâri și decizii, două dintre hotărârile primei instanțe fiind casate cu remiterea cauzei la rejudecare, iar pe parcurs au fost formulate cereri de revizuire, accelerare și recuzare.

110. Prin urmare, instanța constată că o parte semnificativă a duratei procedurii este explicată prin particularitățile obiective ale examinării cauzei și prin exercitarea drepturilor procesuale de către participanți. Totodată, aceste circumstanțe nu sunt suficiente, prin ele însele, pentru a justifica întreaga durată a procedurii.

111. Instanța urmează să distingă între perioadele de timp necesare pentru efectuarea unor acte procesuale efective și perioadele în care cauza nu a înregistrat o evoluție procesuală justificată. Complexitatea cauzei și exercitarea căilor de atac pot explica prelungirea procedurii, însă nu pot constitui o justificare generală pentru orice perioadă de stagnare.

112. În acest sens, faptul că instanțele ierarhic superioare au dispus în mod repetat rejudecarea cauzei reprezintă o circumstanță obiectivă care a determinat reluarea examinării în fond, însă nu înlătură obligația autorităților judiciare de a organiza procedura astfel încât fiecare nouă etapă de examinare să fie desfășurată cu diligență și celeritate.

113. Or, obligația statului privind respectarea termenului rezonabil are un caracter sistemic și nu poate fi transferată asupra justițiabilului prin simpla invocare a numărului mare de complete de judecată sau a necesității rejudecării cauzei.

114. În același timp, potrivit art. 2 din Legea nr. 87/2011, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil intervine atunci când încălcarea nu este imputabilă exclusiv reclamantului. Legea stabilește, de asemenea, că prejudiciul se repară indiferent de vinovăția instanței, iar la stabilirea întinderii reparației se ține cont de circumstanțele concrete ale cauzei, inclusiv de complexitatea acesteia, comportamentul reclamantului, conduita instanței și a celorlalte autorități relevante, durata încălcării și importanța procesului pentru reclamant.

115. În speță, durata procedurii trebuie apreciată și prin prisma importanței acesteia pentru victimă. Eșchileva Evghenia a formulat o acțiune civilă în cadrul procesului contravențional, solicitând repararea prejudiciului pretins a-i fi fost cauzat prin fapta examinată în cadrul procedurii contravenționale. Prin urmare, soluționarea cauzei prezenta pentru aceasta un interes personal și patrimonial concret, iar menținerea îndelungată a situației într-o stare de incertitudine judiciară prezintă o relevanță sporită în aprecierea termenului rezonabil.

116. Un element suplimentar îl constituie faptul că, încă prin hotărârea din 11 aprilie 2023, acțiunea civilă a victimei fusese examinată și admisă parțial, însă ulterior această soluție a fost casată. În continuare, acțiunea civilă a fost respinsă prin hotărârile din 20 decembrie 2023 și 5 iulie 2024, ambele fiind ulterior casate. Prin urmare, victima nu a beneficiat de o soluționare definitivă și efectivă a pretențiilor sale civile într-un interval de timp compatibil cu exigențele unei proceduri accelerate, specifice materiei contravenționale.

117. În concluzie, instanța constată că, deși o parte considerabilă a duratei procedurii a fost determinată de factori obiectivi — exercitarea căilor de atac, dispunerea rejudecărilor,

formularea unor cereri procesuale incidente și necesitatea examinării acestora — aceste circumstanțe nu justifică în totalitate durata globală a procedurii.

118. Prin urmare, analiza cronologică demonstrează că durata globală a procedurii nu poate fi atribuită integral instanțelor judecătorești. O parte a acesteia a fost determinată de: exercitarea căilor de atac de către contravenient; exercitarea căii de atac și a cererii de revizuire de către victimă; rejudecările dispuse de instanțele ierarhic superioare; necesitatea soluționării cererilor procesuale incidente; examinarea cererii de recuzare formulate de victimă.

119. Aceste perioade trebuie diferențiate de intervalele în care cauza s-a aflat efectiv în procedura instanței, fără ca materialele cauzei să demonstreze existența unor circumstanțe obiective care să justifice durata respectivă.

120. În mod particular, prezintă relevanță: a) prima examinare în fond – 118 zile, față de termenul legal de 2 luni de zile; b) a doua examinare – 48 de zile; c) a treia examinare – 79 de zile; d) examinarea recursului în perioada 30 iulie 2024 – 25 iulie 2025 – aproximativ 360 de zile.

121. Ultimul interval prezintă o relevanță deosebită, întrucât reprezintă aproape un an de examinare a recursului și nu poate fi justificat exclusiv prin faptul că recursul a fost declarat de victimă.

122. În același timp, instanța nu poate transforma simpla depășire a termenului procedural în constatarea automată a încălcării termenului rezonabil. Standardul juridic impune stabilirea perioadei efectiv nejustificate, iar nu simpla însumare a tuturor zilelor cuprinse între repartizarea cauzei și pronunțarea hotărârii.

123. În acest sens, instanța constată că durata globală a procedurii este rezultatul atât al unor circumstanțe obiective și al exercitării drepturilor procesuale de către participanți, cât și al unor perioade în care examinarea cauzei a depășit intervalul care poate fi justificat prin natura și complexitatea procedurii.

124. Prin urmare, răspunderea statului nu trebuie raportată la întreaga durată calendaristică a procesului, ci la acea parte a duratei care, după excluderea perioadelor justificate și a celor imputabile exclusiv participanților, rămâne nejustificată și este legată de conduita autorităților judiciare.

125. Or, din cronologia cauzei rezultă că au existat mai multe asemenea perioade, iar cea mai evidentă dintre acestea este intervalul de aproximativ 360 de zile în care recursul victimei s-a aflat în procedura instanței de apel.

126. În acest context, instanța concluzionează că durata procedurii trebuie apreciată ca fiind excesivă nu doar prin raportare la termenul special prevăzut de art. 454 din Codul contravențional, ci, în primul rând, prin raportare la obligația pozitivă a statului de a organiza procedura judiciară astfel încât cauza să fie soluționată într-un termen rezonabil.

127. Această concluzie este consolidată de faptul că acțiunea civilă a victimei, deși a fost examinată succesiv de mai multe instanțe, nu a beneficiat de o soluționare definitivă într-un interval de timp compatibil cu natura și importanța sa pentru persoana prejudiciată.

128. Prin urmare, în măsura în care din actele dosarului nu rezultă motive obiective și suficiente care să justifice perioadele menționate, instanța urmează să constate că întârzierea aferentă acestor perioade nu este imputabilă exclusiv victimei, ci constituie o încălcare pentru care statul răspunde în condițiile Legii nr. 87/2011.

129. Totodată, la stabilirea cuantumului satisfacției echitabile, aceste perioade trebuie apreciate diferențiat, cu luarea în considerare a duratei efective a întârzierii, a importanței procedurii pentru victimă, a conduitei acesteia și a celorlalți participanți, precum și a conduitei instanțelor și a celorlalte autorități implicate.

130. Prin urmare, instanța concluzionează că dreptul Eșchileva Evghenia la examinarea și soluționarea cauzei într-un termen rezonabil a fost încălcat, această concluzie rezultând din aprecierea cumulativă a duratei procedurii, a perioadelor de inactivitate procedurală, a conduitei autorităților judiciare, a complexității cauzei și a importanței acesteia pentru victimă.

131. Totodată, instanța reține că încălcarea constatată nu poate fi imputată exclusiv victimei, întrucât aceasta a utilizat căile de atac și celelalte mijloace procesuale puse la dispoziție de lege, iar în anumite etape a întreprins chiar acțiuni orientate spre accelerarea examinării cauzei.

132. Prin urmare, sunt întrunite condițiile pentru constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil, în sensul Legii nr. 87/2011, urmând ca problema întinderii prejudiciului și a cuantumului reparației să fie examinată distinct, prin raportare la durata efectivă a încălcării, importanța cauzei pentru victimă, conduita participanților și autorităților, precum și la celelalte criterii prevăzute de lege.

133. Instanța reține că reclamanta Eșchileva Evghenia a solicitat repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil, solicitând în acest sens încasarea din contul statului a sumei de 36 000 lei.

134. În urma examinării cauzei, instanța a constatat încălcarea dreptului reclamantei la examinarea cauzei într-un termen rezonabil pentru perioada de 360 de zile, corespunzătoare intervalului în care recursul declarat împotriva hotărârii din 5 iulie 2024 s-a aflat în procedura instanței de recurs până la pronunțarea deciziei din 25 iulie 2025.

135. Potrivit art. 2 alin. (2) din Legea nr. 87/2011, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil se efectuează în măsura în care încălcarea nu a avut loc din cauze ce pot fi imputate exclusiv reclamantului. Concomitent, alin. (3) al aceluiași articol stabilește că prejudiciul se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată. Prin urmare, odată constatată încălcarea dreptului garantat de lege, existența unei culpe subiective a judecătorului nu constituie o condiție pentru acordarea reparației.

136. Totodată, potrivit art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87/2011, mărimea reparației prejudiciului se stabilește de instanță în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei, pretențiile reclamantului, complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului, conduita instanței și a autorităților relevante, durata încălcării și importanța procesului pentru reclamant.

137. Prin urmare, constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil și stabilirea cuantumului despăgubirii constituie două operațiuni juridice distincte. Dacă prima presupune stabilirea existenței unei încălcări și a perioadei care poate fi imputată autorităților, cea de-a doua presupune individualizarea consecințelor nepatrimoniale produse reclamantului și stabilirea unei compensații care să constituie o satisfacție echitabilă.

138. În acest sens, faptul că instanța a constatat o încălcare pentru perioada de 360 de zile nu conduce, prin el însuși, la concluzia că reclamantei îi este datorată suma de 36 000 lei solicitată prin cererea de chemare în judecată. Durata încălcării reprezintă unul dintre criteriile legale de individualizare a reparației, dar nu constituie un criteriu tarifar în baza căruia despăgubirea să fie calculată automat pentru fiecare zi de întârziere.

139. Or, legislația nu stabilește o valoare monetară determinată pentru fiecare zi de depășire a termenului rezonabil. În consecință, despăgubirea nu poate fi stabilită printr-o simplă operațiune matematică de multiplicare a numărului de zile cu o anumită sumă

140. În același timp, instanța reține că, potrivit art. 2036 alin. (1) din Codul civil, persoana căreia i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte care atentează la drepturile sale personale nepatrimoniale are dreptul la repararea acestuia prin plata unei despăgubiri, iar alin. (2) al aceleiași norme prevede că prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

141. Prin urmare, dreptul la repararea prejudiciului moral nu este condiționat de demonstrarea unui prejudiciu patrimonial, însă aceasta nu înseamnă că întinderea prejudiciului moral este prezumată în cuantumul solicitat de reclamant.

142. În acest sens, instanța distinge între existența prejudiciului moral, care poate rezulta din încălcarea dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil, și mărimea acestuia, care trebuie individualizată în raport cu circumstanțele concrete ale cauzei.

143. Astfel, simpla formulare a unei pretenții pecuniare în cuantum de 36 000 lei nu poate determina automat acordarea acestei sume. Reclamanta are dreptul la o compensație pentru prejudiciul moral efectiv cauzat, însă cuantumul acesteia trebuie să fie justificat prin natura și gravitatea consecințelor nepatrimoniale suportate și să respecte exigența unei satisfacții echitabile.

144. Potrivit art. 2037 alin. (1) din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciul moral se determină în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția

constituie o condiție a răspunderii, precum și de măsura în care despăgubirea poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

145. Raportând aceste criterii la circumstanțele cauzei, instanța reține că reclamanta a suportat o atingere reală adusă dreptului său la examinarea cauzei într-un termen rezonabil. Perioada de 360 de zile, pentru care încălcarea a fost constatată, este una semnificativă și a determinat prelungirea stării de incertitudine a reclamantei cu privire la soluționarea definitivă a cauzei.

146. Totodată, importanța cauzei pentru reclamantă nu poate fi ignorată. Aceasta avea calitatea de victimă în cauza contravențională și a formulat o acțiune civilă în cadrul respectivei proceduri, urmărind valorificarea drepturilor și intereselor sale patrimoniale și nepatrimoniale.

147. Prin urmare, durata nerezonabilă a procedurii a avut aptitudinea de a genera reclamantei o stare de incertitudine, frustrare și disconfort psihologic determinate de imposibilitatea obținerii unei soluții într-un interval rezonabil.

148. Pe de altă parte, la individualizarea cuantumului despăgubirii, instanța trebuie să țină cont de faptul că prejudiciul moral nu se confundă cu durata încălcării. Durata de 360 de zile constituie un criteriu important pentru stabilirea despăgubirii, însă nu reprezintă, în sine, măsura prejudiciului moral.

149. Or, aceeași durată calendaristică poate produce consecințe diferite asupra persoanelor, în funcție de natura cauzei, importanța concretă a procesului, consecințele întârzierii, comportamentul participanților și celelalte circumstanțe relevante.

150. În prezenta cauză, instanța nu identifică suficiente elemente care să demonstreze că întârzierea constatată a produs reclamantei consecințe nepatrimoniale de o asemenea intensitate încât să justifice acordarea integrală a sumei de 36 000 lei.

151. În particular, reclamanta nu a prezentat elemente concrete din care să rezulte că perioada de 360 de zile a determinat consecințe suplimentare, de o gravitate deosebită, asupra vieții sale personale, familiale, profesionale sau sociale, distincte de starea de incertitudine și disconfort inerente unei proceduri judiciare prelungite.

152. Această circumstanță nu înlătură existența prejudiciului moral și nici nu diminuează caracterul nejustificat al încălcării constatate. Ea este relevantă exclusiv pentru individualizarea cuantumului despăgubirii.

153. Instanța reține, de asemenea, că despăgubirea pentru prejudiciul moral are caracter compensatoriu, urmărind să ofere persoanei vătămate o satisfacție echitabilă pentru consecințele nepatrimoniale suportate, și nu caracter punitiv.

154. Prin urmare, cuantumul despăgubirii nu poate fi stabilit astfel încât să reprezinte o sancțiune pentru instanța sau autoritatea publică responsabilă de durata procedurii și nici nu poate fi determinat exclusiv în funcție de numărul zilelor de întârziere.

155. În acest context, instanța apreciază că acordarea unei despăgubiri trebuie să păstreze un echilibru rezonabil între gravitatea încălcării constatate și intensitatea prejudiciului moral care rezultă din circumstanțele concrete ale cauzei.
156. La stabilirea acestui echilibru, instanța ia în considerare atât faptul că încălcarea a avut o durată de 360 de zile, cât și faptul că procedura a avut un caracter complex, a cunoscut mai multe etape procesuale și că nu toate perioadele procedurale care au precedat perioada constatată ca încălcare au fost imputate statului.
157. De asemenea, instanța ține cont de conduita reclamantei, inclusiv de faptul că aceasta a formulat o cerere de accelerare a examinării cauzei, circumstanță care demonstrează interesul legitim al acesteia în soluționarea cu celeritate a procedurii.
158. Prin urmare, instanța nu poate reține că prejudiciul moral suferit de reclamantă este lipsit de substanță, însă nici nu poate concluziona că acesta corespunde automat cuantumului de 36 000 lei solicitat.
159. În aprecierea instanței, suma de 5 000 lei constituie o satisfacție echitabilă și proporțională cu prejudiciul moral cauzat reclamantei prin încălcarea constatată, având în vedere durata de 360 de zile, importanța cauzei pentru reclamantă, caracterul și gravitatea consecințelor nepatrimoniale stabilite, conduita participanților la proces și celelalte circumstanțe concrete ale cauzei
160. Această sumă recunoaște în mod efectiv atingerea adusă dreptului reclamantei și îi acordă o compensație pentru starea de incertitudine și disconfortul generate de durata nerezonabilă a procedurii, fără a transforma despăgubirea într-o sancțiune și fără a-i atribui un caracter punitiv.
161. În consecință, pretenția privind repararea prejudiciului moral urmează a fi admisă în parte, prin încasarea în beneficiul reclamantei Eșchileva Evghenia a sumei de 5 000 lei, iar în partea ce depășește această sumă, până la cuantumul solicitat de 36 000 lei, pretenția urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.
162. Instanța ajunge la această concluzie fără a pune la îndoială încălcarea constatată și fără a diminua importanța dreptului reclamantei la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil. Reducerea cuantumului solicitat este determinată exclusiv de necesitatea individualizării despăgubirii în funcție de prejudiciul moral concret stabilit, în conformitate cu criteriile prevăzute de art. 2 din Legea nr. 87/2011 și art. 2036–2037 din Codul civil.
163. Prin urmare, suma de 5 000 lei este apreciată de instanță ca fiind suficientă pentru a asigura reclamantei o satisfacție echitabilă, proporțională cu natura și gravitatea încălcării constatate și cu consecințele nepatrimoniale stabilite în prezenta cauză.
164. Totodată, având în vedere că în conformitate cu art. 85 alin. (1) Codul de procedură civilă și Anexa nr. 2 a Legii taxei de stat nr. 213 din 31.07.2023, care prevede la pct. 1.1.2 că ”Se scutesc de la plata taxei de stat în instanțele de judecată, reclamanții în acțiunile privind încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și

repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare", instanța va lua act de scutirea legală a reclamantului de la plata taxei de stat.

165. În subsidiar, art. 6 § 1 CEDO obligă instanțele să își motiveze deciziile, iar acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument [Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, pct. 61; García Ruiz împotriva Spaniei (MC), pct. 26; Jahnke și Lenoble împotriva Franței (dec.); Perez împotriva Franței (MC), pct. 81].

166. În conformitate cu prevederile art. art. 238-241 CPC al RM, instanţa de judecată,

h o t ă r ă ş t e:

Se admite parţial cererea de chemare în judecată înaintată de Eșchileva Evghenia împotriva Ministerului Justiţiei al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei contravenționale, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

Se constată încălcarea dreptului reclamantei Eșchileva Evghenia, care are calitate de victimă în cauza contravențională, de a fi examinată în termen rezonabil a acțiunii civile în cauza contravențională intentată în baza art. 177 alin.(3) lit.i) Cod contravențional.

Se încasează din contul bugetului de stat al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Eșchileva Evghenia prejudiciul moral în mărime de **5 000,00 lei** (cinci mii lei).

În rest, cererea de chemare în judecată se respinge ca neîntemeiată.

Hotărîrea este cu drept de atac în ordine de în apel în Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile din momentul pronunțării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul centru).

Preşedintele şedinţei
judecătorul **Brăgaru Alina**